

Затверджено
Рішення Вченої ради
Вінницького національного
аграрного університету

« 28 » лютого 2020 р.

Протокол № 9

Голова Вченої ради

Г.М. Калетнік

Затверджено
Ректор Вінницького
національного
аграрного університету

В.А. Мазур

« 28 » лютого 2020 р.

ПОЛОЖЕННЯ

про педагогічну практику
здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії
у Вінницькому національному аграрному університеті

ПОЛОЖЕННЯ
про педагогічну практику
здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії
у Вінницькому національному аграрному університеті

Положення про педагогічну практику здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії у Вінницькому національному аграрному університеті (далі – Положення) розроблено на підставі: Закону України «Про вищу освіту»; Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність»; Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року № 261; Положення про відділ аспірантури і докторантури Вінницького національного аграрного університету; Положення про організацію освітнього процесу у Вінницькому національному аграрному університеті; Положення про підвищення кваліфікації (стажування) педагогічних, науково-педагогічних працівників Вінницького національного аграрного університету; Положення про академічну доброчесність у Вінницькому національному аграрному університеті, а також інших чинних нормативно-правових актів і регламентує порядок проходження педагогічної практики аспірантами з відривом та без відриву від виробництва.

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Педагогічна практика в системі вищої освіти на третьому освітньо-науковому рівні є етапом практичної та професійної підготовки аспірантів до науково-педагогічної діяльності.

1.2. Протягом строку навчання в аспірантурі аспірант зобов'язаний виконати всі вимоги освітньо-наукової програми, зокрема здобути теоретичні знання, уміння, навички та інші компетентності, достатні для продукування нових ідей, розв'язання комплексних проблем у галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності, оволодіти методологією наукової та педагогічної діяльності, а також провести власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та/або практичне значення, та захистити дисертацію.

1.3. Освітньо-наукова програма аспірантури Вінницького національного аграрного університету (далі – Університет) має включати не менше чотирьох складових, що передбачають набуття аспірантом компетентностей відповідно до Національної рамки кваліфікацій, однією з яких є набуття універсальних навичок дослідника, зокрема усної та письмової презентації результатів власного наукового дослідження українською мовою, застосування сучасних

інформаційних технологій у науковій діяльності, організації та проведення навчальних занять.

1.4. Основним призначенням педагогічної практики є вироблення і закріплення педагогічних навичок, вдосконалення знань, необхідних для роботи у закладах вищої освіти, формування вмінь застосування їх у навчально-виховному процесі під час виконання функцій викладача.

1.5. Проходження педагогічної практики та успішний захист звіту, сформованого за результатами проходження педагогічної практики, є підставою для оформлення довідки про впровадження результатів дисертаційної роботи у навчальний процес Університету.

1.6. Педагогічна практика аспіранта включає розробку, вдосконалення та викладання окремих тем навчальних дисциплін (відповідно до профілю та теми дисертаційної роботи), навчально-методичну роботу, ознайомлення з особливостями й принципами організації навчального та виховного процесів у закладах вищої освіти.

1.7. Організатором педагогічної практики є кафедра, за якою закріплений аспірант. Базою для проведення педагогічної практики є Університет та його структурні підрозділи.

II. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

2.1. Метою педагогічної практики аспірантів є набуття навичок та вмінь викладацької діяльності, як способу впровадження новітніх знань та власних наукових доробків, у процес підготовки студентів за освітніми ступенями «Молодший бакалавр», «Бакалавр», «Магістр».

2.2. У результаті проходження педагогічної практики аспіранти повинні опанувати і знати:

- методiku організації навчального і виховного процесів у закладах вищої освіти;
- складові та зміст викладацької діяльності;
- сучасні техніки підготовки й проведення занять, організації самостійної та індивідуальної роботи студентів;
- основи навчально-методичної та науково-дослідницької діяльності у закладах вищої освіти.

2.3. Педагогічна практика аспірантів спрямовується на формування таких вмінь:

- структурувати та дидактично грамотно перетворювати наукові знання у навчальний матеріал;
- раціонально диференціювати й систематизувати навчальні задачі;
- застосовувати новітні освітні технології, методи та засоби

інтерактивного навчання, розробляти ситуаційні вправи, тестові завдання;

- розробляти навчальні та робочі програми навчальної дисципліни;
- визначати структурні елементи лекційного, семінарського, практичного заняття відповідно до встановленої мети;
- розробляти методичні матеріали для всіх видів навчальної роботи;
- розробляти й застосовувати прогресивні системи діагностики, контролю та оцінювання ефективності навчання;
- оформляти документацію щодо планування та результатів викладацької діяльності.

ІІІ. ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ЗМІСТ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

3.1. Організація та проведення педагогічної практики покладається на кафедру, за якою закріплений аспірант і яка:

- розробляє програму педагогічної практики та тематику індивідуальних завдань;
- організовує проведення зборів аспірантів із питань педагогічної практики за участю керівників практики, якими є їх наукові керівники;
- здійснює загальне керівництво і контроль за процесом проходження педагогічної практики аспірантами;
- повідомляє аспірантів про зміст, порядок проходження та систему звітності з педагогічної практики;
- аналізує результати виконання аспірантами програм педагогічної практики на засіданнях кафедри.

3.2. Кафедри, за якими закріплені аспіранти щорічно до жовтня подають плани проходження педагогічної практики до відділу аспірантури і докторантури.

3.3. Аспіранти проходять педагогічну практику відповідно до ухваленого плану проходження педагогічної практики на кафедрах Університету під керівництвом, як правило, наукового керівника, який забезпечує загальне керівництво педагогічною практикою та науково-методичне консультування.

3.4. На здійснення керівництва педагогічною практикою керівнику відводиться 3 академічні години навчального навантаження на кожного аспіранта.

3.5. Терміни проходження практики відображаються в Індивідуальному плані роботи аспіранта, затверджуються науковим керівником, завідувачем кафедри, за якою закріплений аспірант.

3.6. Загальний обсяг педагогічної практики становить 3 кредити ЄКТС (90 год.) у шостому семестрі навчання, а саме: 16 год. – аудиторна

робота (з них: 12 год. – відвідування та аналіз занять; 4 год. – проведення лекції та семінарського (практичного) заняття); 74 год. – позааудиторна робота (розробка науково-методичного забезпечення, підготовка лекційного матеріалу та семінарського заняття, отримання консультацій, керівництво різними видами діяльності студентів, у т.ч. науковою, написання та оформлення звіту з педагогічної практики).

3.7. Основою для формування аспірантами звітів з педагогічної практики й належного її проходження є робоча програма з педагогічної практики, яку розробляє та затверджує кафедра, за якою закріплений аспірант. Робоча програма з педагогічної практики (далі – Програма) повинна містити такі основні розділи:

- цілі та завдання педагогічної практики (відповідно до напрямку підготовки здобувача);
- місце проведення практики;
- зміст практики;
- індивідуальні завдання;
- вимоги до структури та оформлення звіту з практики;
- оцінювання результатів педагогічної практики.

3.8. Індивідуальне завдання розробляється керівником практики і видається аспіранту. Індивідуальне завдання повинно враховувати проблематику дисертаційного дослідження, передбачати застосування найбільш ефективних форм впровадження одержаних наукових результатів у навчальний процес. Індивідуальне завдання може бути спрямоване на керівництво науковими дослідженнями студентів (котрі здобувають вищу освіту за освітніми ступенями «Молодший бакалавр», «Бакалавр», «Магістр»), включати консультативну допомогу студентам щодо їх участі у наукових та науково-практичних конференціях молодих вчених.

3.9. Залежно від змісту Програми, педагогічна практика аспірантів може передбачати таку послідовність її проходження:

- складання та затвердження керівником індивідуального плану педагогічної практики (Додаток 1);
- ознайомлення з організацією навчального процесу у закладах вищої освіти;
- вивчення досвіду викладання провідних викладачів Університету під час відвідування аудиторних занять, перейняття досвіду навчально-методичної роботи та діагностики знань студентів;
- визначення навчальної дисципліни, тем лекційного та семінарського занять, що підлягатимуть подальшому опрацюванню, методичному забезпеченню та безпосередньому викладанню перед студентською аудиторією;

- навчально-методична робота у відповідності до змісту обраних для опрацювання тем, формування лекційного матеріалу, підготовка презентацій, ситуаційних вправ, розрахункових завдань, що застосовуватимуться під час проведення аудиторних занять;

- підготовка до виконання та власне виконання індивідуального завдання;

- самостійне проведення навчальних занять;

- дотримуватись принципів академічної доброчесності, використовуючи у навчальній або дослідницькій діяльності лише перевірені та достовірні джерела інформації та грамотно посилаючись на них;

- участь в оцінюванні набутих знань та якості виконання студентами різних видів навчальних робіт;

- формування звіту за результатами проходження педагогічної практики та його оформлення у відповідності до діючих вимог;

- захист звіту з педагогічної практики.

3.10. Відвідуючи заняття провідних викладачів Університету, аспіранти повинні ознайомитися з різними способами структурування й представлення навчального матеріалу, методами активізації навчальної діяльності, особливостями професійної риторики, процедурою та прийомами оцінювання результатів навчання у закладах вищої освіти.

3.11. Захист педагогічної практики відбувається перед комісією, що складається, як правило, з трьох осіб, які є науково-педагогічними працівниками Університету та мають науковий ступінь й вчене звання. Норма часу на проведення захисту звіту з педагогічної практики встановлюється із розрахунку 0,5 годин навчального навантаження на одного аспіранта кожному члену комісії.

3.12. Оцінювання результатів проходження педагогічної практики відбувається за 100-бальною системою відповідно до шкали оцінювання, що діє в Університеті. За результатами захисту педагогічної практики ставиться відмітка «Зараховано» або «Не зараховано».

3.13. Результати проходження педагогічної практики відображуються в Індивідуальному плані роботи аспіранта, затверджуються науковим керівником та завідувачем кафедри.

3.14. Педагогічна практика може бути зарахована здобувачу вищої освіти ступеня доктора філософії без її проходження під час навчання в аспірантурі, якщо здобувач на момент проходження педагогічної практики працює на посадах асистента, викладача кафедри та має досвід навчально-методичної роботи, що підтверджується відповідними розробками. У такому випадку кафедра, до якої закріплений аспірант надає витяг із протоколу засідання кафедри про відповідність навчальної та методичної

роботи аспіранта вимогам щодо проходження педагогічної практики, що є підставою для зарахування педагогічної практики з найвищим балом.

IV. ЗВІТНА ДОКУМЕНТАЦІЯ

4.1. Кафедра до звітних документів здобувача вищої освіти ступеня доктора філософії надає витяг із протоколу засідання кафедри про результати проходження педагогічної практики, який зберігається в особовій справі аспіранта.

4.2. Протягом 10 робочих днів від моменту захисту звіту з педагогічної практики аспірант представляє до відділу аспірантури і докторантури:

- звіт про проходження педагогічної практики (із зазначенням на титульному аркуші ПБ аспіранта, спеціальності, кафедри, періоду проходження) (Додаток 2), підписаний керівником практики та завідувачем кафедри;

- відгук наукового керівника про проходження педагогічної практики.

4.3. Зазначена документація зберігається в Індивідуальному плані роботи аспіранта і розглядається під час атестації.

V. ПРАВА ТА ОBOB'ЯЗКИ АСПІРАНТА ПІД ЧАС ПРОХОДЖЕННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

5.1. Аспірант має право з усіх питань, які виникають під час проходження педагогічної практики, звертатись до керівника практики, завідувача кафедри, вносити пропозиції щодо удосконалення організації педагогічної практики.

5.2. Аспірант під час проходження педагогічної практики, за попередньою домовленістю, має право на відвідування занять провідних фахівців Університету з метою вивчення методики викладання, ознайомлення з передовим педагогічним досвідом.

5.3. Аспірант виконує всі види робіт, передбачені програмою педагогічної практики, ретельно готується до занять.

5.4. Аспірант підпорядковується Правилам внутрішнього розпорядку Університету, положенням Кодексу академічної доброчесності, розпорядженням адміністрації та керівника практики. У разі невиконання вимог, які висуваються практиканту, аспірант може бути відсторонений від проходження практики.

5.5. Аспірант, відсторонений від практики або робота якого визнана незадовільною, вважається таким, що не виконав Індивідуальний план роботи аспіранта і підлягає відрахуванню.

5.6. Аспірант повинен протягом 10 робочих днів після закінчення педагогічної практики надати звітну документацію на кафедру.

VI. ПРАВА ТА ОBOB'ЯЗКИ КЕРІВНИКА ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

6.1. Загальне керівництво педагогічною практикою аспіранта покладено на завідувача кафедри, за якою закріплений аспірант.

6.2. Безпосереднє керівництво педагогічною практикою, науково-методичне консультування та контроль за проходженням педагогічної практики аспірантом здійснює науковий керівник, який:

- добирає тематику занять та навчальні групи для проведення педагогічної практики;

- забезпечує чітку організацію, планування та облік результатів педагогічної практики;

- відслідковує своєчасне прибуття аспірантів на проходження педагогічної практики;

- проводить інструктаж щодо порядку проходження педагогічної практики;

- забезпечує нормальні умови практики та проведення обов'язкових інструктажів із охорони праці з аспірантами;

- надає консультації щодо визначення тем та навчальних груп для здійснення аспірантом індивідуальної педагогічної роботи;

- надає аспірантові методичну допомогу стосовно розроблення навчально-методичного забезпечення, підготовки лекційного матеріалу;

- затверджує тематику індивідуальних завдань, яка враховує наукові інтереси аспіранта;

- здійснює контроль за виконанням програми практики;

- контролює роботу аспіранта, здійснює заходи щодо ліквідації недоліків у процесі проходження педагогічної практики;

- проводить обов'язкові консультації щодо обробки зібраного матеріалу та його використання для формування звіту з педагогічної практики;

- інформує аспіранта про порядок подання та захисту звіту з педагогічної практики;

- готує відгук про навчально-методичну роботу аспіранта під час проходження практики;

- у складі комісії приймає захист звіту з педагогічної практики.

6.3. Керівник педагогічної практики несе персональну відповідальність за підготовку відгуку щодо проходження педагогічної практики аспірантом, де характеризуються досягнуті результати, вказуються причини (за необхідності), що завадили досягти цілей педагогічної практики.

6.4. Керівник здійснює первинне оцінювання результатів проходження педагогічної практики та, відповідно до діючої в Університеті шкали оцінювання, має право рекомендувати комісії із захисту педагогічної практики зарахувати її аспірантові з певним балом, про що має бути зазначено у відгуку керівника.

Індивідуальний план проходження педагогічної практики

Зміст робіт	День				
	1	2	3	4	5
Перший тиждень					
Складання індивідуального плану практики					
Ознайомлення з організацією навчально-виховного процесу					
Відвідування аудиторних занять викладачів Університету					
Розробка змісту навчальних занять та методична підготовка					
Самостійне проведення навчального заняття					
Виконання індивідуального завдання					
Другий тиждень					
Розробка змісту навчального заняття та методична підготовка					
Самостійне проведення навчального заняття					
Участь в оцінюванні якості різних видів робіт студентів					
Виконання індивідуального завдання					
Третій тиждень					
Підготовка звіту про педагогічну практику					

Завідувач кафедри

_____ (підпис) _____ (прізвище, ініціали)

Керівник педагогічної практики

_____ (підпис) _____ (прізвище, ініціали)

Аспірант

_____ (підпис) _____ (прізвище, ініціали)

ЗВІТ
з педагогічної практики

аспіранта _____ форми навчання
(денної, заочної)

(прізвище, ім'я, по батькові)

(спеціальність)

(кафедра)

Період проходження практики: з _____ по _____

Керівник педагогічної практики _____
(підпис) (прізвище, ініціали)

Завідувач кафедри _____
(підпис) (прізвище, ініціали)

Структура звіту з педагогічної практики

Вступ.

Розділ 1. Ознайомлення з організацією навчально-виховного процесу у вищій школі.

Розділ 2. Вивчення досвіду викладання викладачів Університету під час відвідування аудиторних занять з навчальних дисциплін.

Відвідування аудиторних занять

Викладач, котрий проводив заняття	Дата і час проведення заняття	Академічна група	Тема заняття, навчальна дисципліна	Вид заняття

Розділ 3. Розробка змісту навчальних занять, методична робота з дисципліни.

Розділ 4. Самостійне проведення навчальних занять з дисципліни (лекцій, семінарів, практичних занять) та оцінювання студентів.

Сітка проведення занять

Дата і час проведення заняття	Академічна група	Тема заняття, навчальна дисципліна	Вид заняття

Розділ 5. Індивідуальне завдання.

Висновки.